

Секція: Політичні науки

Наджат Серушт

аспірант кафедри політичних теорій

Національного університету «Одеська юридична академія»

м. Одеса, Україна

ПИТАННЯ ІРАКСЬКОГО КУРДІСТАНУ В БЛИЗЬКОСХІДНІЙ ПОЛІТИЦІ КИТАЮ

Інтерес Китаю до Близького Сходу підігріваються як енергетичним, так й безпековим фактором. В цьому контексті іракські курди, що проживають на території, де розташовані численні нафтові родовища, та які зараз демонструють успіхи в боротьбі проти терористів Ісламської Держави, не можуть залишатися поза увагою Пекіна.

Відносини між Китаєм та іракськими курдами почалися з повстання в м. Кіркук 1959 року. Під час липневого повстання проти іракської центральної влади Китай підтримував курдську боротьбу проти Багдада. Після закінчення повстання в 1975 році відносини між Китаєм та Іраком почали покращуватися. З 1980-х років Ірак став постійним постачальником озброєння для китайської промисловості. Проте повалення Саддама Хусейна в 2003 році означало реальний перехід курдів до автономного статусу та початок їх панування над великим нафтовим регіоном, що, в свою чергу, сприяло відродженню інтересу Пекіна до регіону.

З огляду на те, що Китай є основним замовником іракської нафти, Пекін вкрай зацікавлений в багатих нафтових родовищах Північного Іраку, особливо тих, що контролюються курдами. З іншого боку, засуджуючи будь-які прояви сепаратизму, Китай опинився перед складним вибором між прагматизмом та невтручанням у питання незалежності Курдистану.

15 травня 2005 року президент Курдської демократичної партії (КДП) Масуд Барзані зустрівся з Послом Китаю в Іраку, який запросив М. Барзані до Китаю від імені свого уряду. Під час зустрічі посол наголосив на необхідності розширення відносин між Китайської Народної Республікою та регіональним урядом Курдистану, а також відносин між КПК і КДП. КНР також продемонструвала свою зацікавленість у співробітництві, відкривши Генеральне консульство Китаю в Ербілі 30 грудня 2014 року [2, с. 86].

Наразі Китай докладає багато зусиль, щоб підвищити свою присутність в регіоні. Тільки за останні роки кількість громадян КНР збільшилася, а інвестиції Китаю в курдські нафтові родовища та інфраструктуру швидко зросли. Китайські компанії, такі як Huawei, Sinoma-Suzhou та СМЕС, демонструють високу інвестиційну активність в північному Іраку. Sinoma-Suzhou інвестував 13,4 млн. доларів у регіон Курдистану. Китайський енергетичний гігант Sinopec увійшов на курдський ринок у 2009 році, коли захопив компанію Addax Petroleum, яка мала переважно активи в Іракському Курдистані. Сума угоди становила 8,2 мільярда доларів, що зробило її найбільшим міжнародним захопленням, здійсненим китайською нафтогазовою компанією. Наразі сімнадцять інших китайських компаній, включаючи нафтогазові компанії DQE, працюють у Курдистані [3].

Інвестиції Китаю в Іракський Курдистан спрямовані на демонстрацію власної спроможності безпосередньо конкурувати з Вашингтоном як економічною силою в стратегічно важливому регіоні Близького Сходу. Щоб продемонструвати економічний вплив Пекіна, китайські державні нафтові компанії здійснюють систематичну купівлю конкуруючих західних нафтових компаній, які мають інвестиційні частки в Іракському Курдистані.

Проте, незважаючи на економічні міркування, наявність на території КНР сепаратистських тенденцій в Сіньцзяні, Тайвані та Тибеті обумовлює використання засуджуючої риторики Пекіном щодо будь-яких спроб відділення в інших державах. Незважаючи на порушення курдських прав в Іраку та інших сусідніх країнах, таких як Туреччина та Сирія, Китай стверджує, що сепаратистські ідеали в кінцевому підсумку означають війну та нестабільність для світу.

Так, одразу ж після проведення в Іраку референдуму щодо незалежності іракського Курдистану 25 вересня 2017, прес-секретар МЗС КНР Лу Канг під час інформаційного брифінгу підкреслив, що уряд Китаю підтримує суверенітет, єдність та територіальну цілісність Іраку та висловив сподівання, що Багдад та іракські курди зможуть вирішити розбіжності через діалог та знайти рішення з метою забезпечення іракської та регіональної стабільності [1].

В цілому, довгострокові інтереси КНР полягають у встановленні в близькосхідному регіоні стабільності, яка розуміється як запорука розвитку Китаю та гарантія задоволення його короткострокових інтересів в питаннях як нафтового імпорту, так і зовнішньої торгівлі. Необхідність захисту шляхів транспортування вуглеводнів та забезпечення інтересів КНР в регіоні стимулюють прийняття Пекіном заходів, спрямованих на налагодження контактів з тими силами на Близькому Сході, які наразі контролюють родовища енергоресурсів, в тому числі курдами. Незважаючи на посилення уваги КНР до курдської спільноти в Іраку, співробітництво з нею носить для Пекіна тактичний характер. У довгостроковій перспективі Пекін орієнтований на збереження територіальної цілісності країн, де проживає курдська спільнота, та підтриманні статус-кво в регіоні.

Література

1. Akçay N. An Independent Kurdistan: Will China Overhaul its Non-intervention Policy? February 15, 2018. Volume11 , Issue12. URL: <http://www.21global.ucsb.edu/global-e/february-2018/independent-kurdistan-will-china-overhaul-its-non-intervention-policy> (last accessed: 01.02.2019).
2. Horesh N. Toward Well-Oiled Relations?: China's Presence in the Middle East following the Arab Spring, Springer, 2016. 239 p.
3. Lin C. As ISIS grows, China upgrades ties with Iran and Kurdistan October 25, 2014. URL: <http://blogs.timesofisrael.com/as-isis-grows-china-upgrades-ties-with-iran-and-kurdistan/> (last accessed: 01.02.2019).